

TRGOVAČKI RATOVI

VI

*Znao sam da su građeni gradovi,
Nisam se do njih odvezao.*

B. Brecht

Bilo bi jednostavnije
možda čak lagodnije,
neću reći prirodnije,
da ipak negdje možeš
doći na ušće. Ni onaj
grad na sjeveru nije se
ustručavao uzeti ime
od potoka, praktički
izduljene lokve koja je,
baš kao ona starica
na trgu, nestala čim je
sjela i ispružila ruku,
ne prema nama već
da potvrdi higijenske
propise o zabrani
prosjačenja. Ipak smo
bili brži i nisu mi
povjerovali, nisu me
ni slušali kad sam
preporučavao zgodu
o sobičku koji je
Dostojevski jedne zime
unajmio iznad krčme,
sada nekakve agencije.
Ni oni ne trpe
svoju rijeku od
dva sloga, ali
njihova je policija

diskretna ili naprosto
lijena jer strance svi
prepoznaju izdaleka:
spotiču se na blagoj
nizbrdici i osvrću da
provjere jesu li dobro
vidjeli. Umjesto
podzemnih potoka
njihove ulice krivudaju
u pravilnom rasporedu
– one obzidane blistaju
na uvoznj svjetlosti,
tamni prilazi i sjenoviti
parkovi ulijevaju se
u poznate, domaće bulevare
koji će te uvijek odvesti
na kolodvor – možda i do
mosta ako se ipak želiš
uvjeriti da ni ovdje
nitko ne gleda nizvodno,
premda je republika na
drugoj obali turistička
atrakcija, a ušće je odavno
nestalo kad su obustavili
radove na suvišnoj obilaznici.

VII

*I talk when I have the words.
They are not always there when I talk.*
Michael Hofmann

Kod Herodota, neki Perzijanac Artaitk,
grčki zarobljenik, na zlu glasu
u Eleuntu i Hersonezu,
jedino upamćen zbog
bezočnosti i pohlepe,
htio se dodvoriti pobjednicima
nudeći im određenu svotu,
novac, kako bi izvukao živu glavu.

A čini se da je ustvari
Atenjanima iznio prijedlog,
svoje tumačenje šaljive
i bizarne pojave u grčkom logoru,
kad se sušena riba, navečer
na žaru logorske vatre,
počela praćakati
kao da je još živa,
netom ulovljena
i izvađena iz mreže.

Tristo talenata zlata
koliko je, kažu,
omraženi namjesnik Sesta
naposljetku davao da umiri bogove
i spasi svoju kožu,
grčki je zapovjednik Ksantip,
umoran nakon opsade,
otegnula se do kasne jeseni,
živčan zbog budalastog tumačenja
tobožnjeg znamenja,
šutke odbio.

Sproveli su ga na obalu,
prikovali i objesili
na ukrižane grede,
i prvo pred njegovim očima
kamenovali njegova sina,
a zatim su pribijenog Artaikta,
ne pričekavši da se umiri
i prestane koprcati, ostavili
mještanima kao spomen
i Perzijancima kao upozorenje.

Herodot zatim spominje i
njegova pretka, Artembara,
samo jednom,
također zbog prijedloga,
priče o ljudima, tlu i podneblju
s kojom je pridobio
naklonost Kira i sebi
osigurao mjesto u predaji
s obje strane Helesponta.

O tome sam razmišljao, naknadno kao i uvijek,
kad sam na ulici slušao jednog znanca
kako mi objašnjava što se ustvari tražilo
početkom onih 90-ih da bi se sačuvale
neznatne povlastice i kako-tako moglo
posvetiti svom radu ili mlakoj dokolici.
Odmah si znao je li tvoj prijedlog ili priča
prihvaćen i što će se zatim dogoditi.

IX

Ispred čiste i zaključane ciglene crkve
U Rokiškisu, masivan crvenkasti
Zvonik s gromobranom
Kao uskličnikom i tri
Uredna uska i vitka
Prozora jedan povrh drugog,
Na prostranom i još čišćem
Svjetlijem trgu – iskoristili smo
Sve fondove smješkao se gradonačelnik –
Nitko ne pomišlja na brda i cijenu
Drvne građe. Ako se sjetiš Chōmeija,
Kako je pred požarima podivljajim
Od snažnog vjetra – kao lepeza kad se
Rastvara zakriliše čitave četvrti –
Pred poplavama i bunama,
Razočaran, zgađen i odbačen,
Bježao sve dalje, ne zaboravi,
Račune je naposljetku
Glatko podmirio brisanjem.
Ptice i ribe njemu su bili
Nedokučivi, ali ni za nas
Vode i šume nisu puke riječi.

XI

Ni ove godine
nismo zamijetili
da je proljeće ovdje.

Grmlje i nekakva stabla
nestrpljivo su, krišom zauzeli
svoj dio prostora, kao da su

cijelu vječnost cupkali zgurani u redu
i čekali prasak nečujnog pištolja,
početak povratka u novom krugu.

lako se sve ovo nas ne tiče,
jer u toj oskudnoj opetovanoj
gužvi ne prepoznajemo sebe,

jer se ne možemo odlučiti između
otrcane studeni i nesnošljive järe,
kao da nam je izbor ikad ponuđen,

pričekat ćemo još dan ili dva,
pa i cijeli tjedan dok ne vidimo
što se ustvari krije u toj potaji.

XII

U redu, shvatili smo: stabla će stresti
nakupine cvatova u čitavoj svijetloj i
blistavoj paleti brže nego što se rastvaraju
u jednom potezu debljeg kista, prije završetka

zimske rasprodaje. Nekoliko zaostalih komada
istisnut će ponuda za novu sezonu, gurnuti
sa strane pričekat će, po navici, zastaru kao i
neplaćene kazne za parkiranje. Opsesije i odgode

međusobno se nadopunjavaju, recimo kao
rub i ponor, jeka i zurenje, pobuna i predaja,
dug i kamata. Znamo da je skok ove druge
stope uglavnom nezainteresiran za krivudanja

prve, a ipak kao da smo pristali na obmanu,
idemo dalje, rasterećeni vraćamo se u
istom krugu. Parkovi će ubrzo zazelenjeti,
promjena je kao i uvijek nezaustavljiva.